

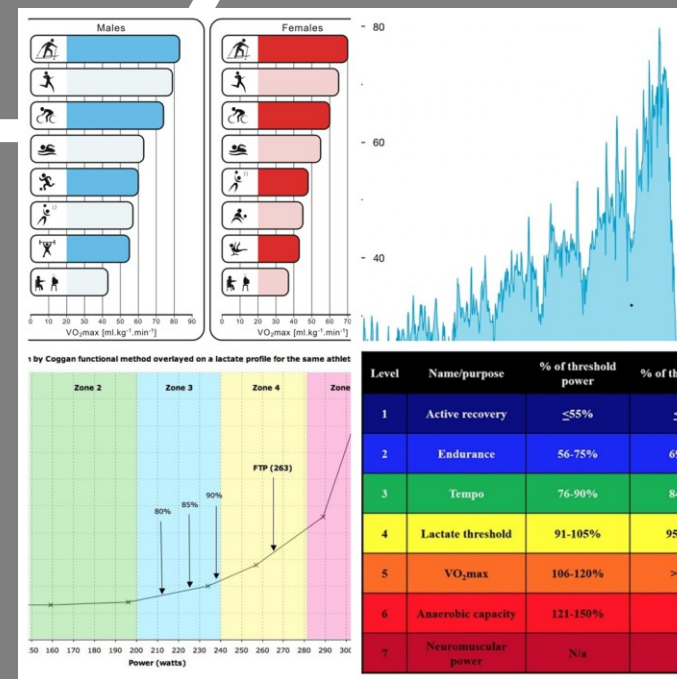
Fyziologie Zátěže

Úvodní hodina

Homeostáza, stres, reakce,
adaptace, faktory sportovního
výkonu

Mgr. Vojtěch Grün

bp4051

Jaro 2023

Zápočtové požadavky, ZK

DOCHÁZKA: povolené 2 absence, v případě více absencí individuální domluva, omlouvat se předem!

AKTIVITA V HODINĚ: aktivity, vyplňování tabulek, pracovní listy, práce ve skupině.....

PRACOVNÍ LISTY: APLIKACE FYZIOLOGIE DO SPORTOVNÍCH DISCIPLÍN

ZKOUŠKA (MUDr. Kapounková): 3 OKRUHY

Pozn. V případě karanténních opatření MS Teams online výuka

SYLABUS - seminář

ÚVOD, ZÁPOČTOVÉ POŽADAVKY HOMEOSTÁZA,
STRES/REAKCE/ADAPTACE
FAKTORY SPORTOVNÍHO VÝKONU

APLIKACE FYZIOLOGIE DO EXPLOZIVNÍCH SPORTŮ

ŘÍZENÍ MOTORIKY A NERVOSVALOVÁ ADAPTACE

APLIKACE FYZIOLOGIE DO RYCHLOSTÍCH A SILOVĚ
VYTRVALOSTNÍCH SPORTŮ

HORMONY + VYLUČOVÁNÍ

APLIKACE FYZIOLOGIE DO RYCHLOSTNĚ-
VYTRVALOSTNÍCH A VYTRVALOSTNÍCH SPORTŮ
(s vysokou intenzitou)

PROCES ADAPTACE - efekt superkompenzace
ADAPTACE METABOLISMU

APLIKACE FYZIOLOGIE DO INTERMITENTNÍCH SPORTŮ
APLIKACE FYZIOLOGIE DO ESTETICKO-KOORDINAČNÍCH
SPORTŮ

ADAPTACE KARDIORESPIRAČNÍHO SYSTÉMU

MONITORING A TESTOVÁNÍ VE SPORTU
- Anaerobní testy

TRÉNINK + PŘETRÉNOVÁNÍ

MONITORING A TESTOVÁNÍ VE SPORTU – aerobní testy
(spiroergometrie)

Opakování, kontrola zápočtových požadavků

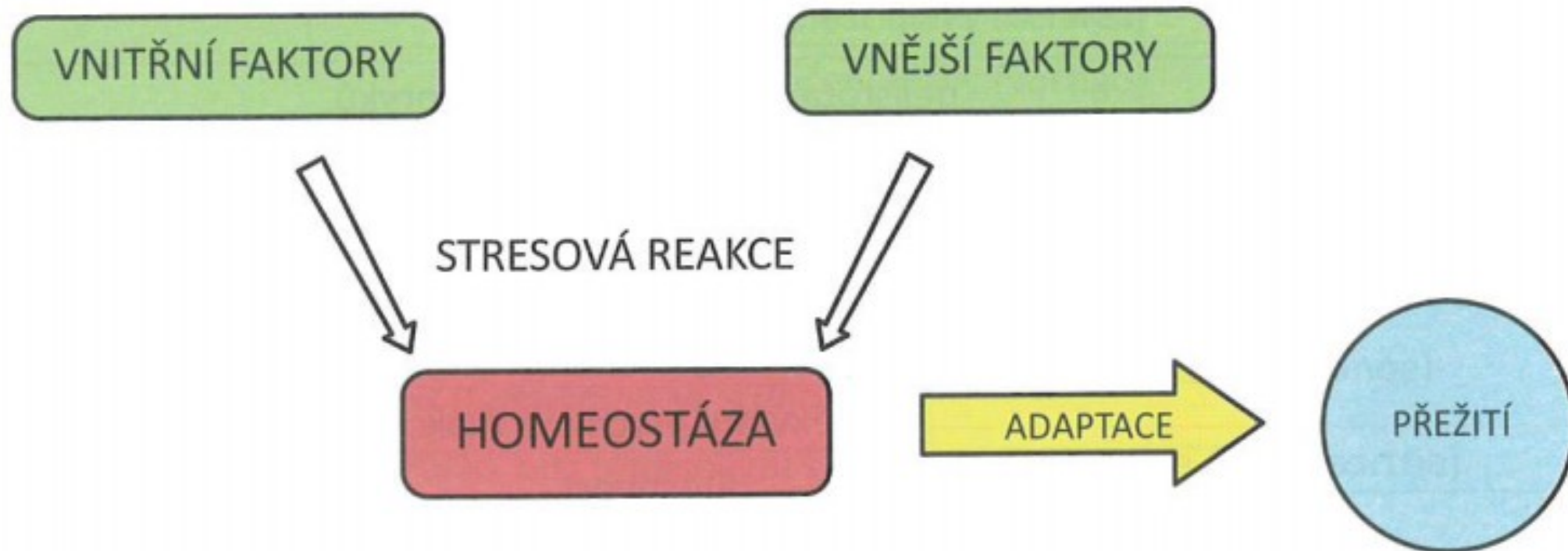
- Bernaciková, M. – Kapounková, K. – Novotný, J. a kol. *Fyziologie sportovních disciplín*. Elportál. 2011.
- Grasgruber, P. – Cacek, Jan. *Sportovní geny*. Brno: Computer Press, a.s., 2008.
- Havlíčková, L. *Fyziologie tělesné zátěže I*. Praha: Karolinum, 2003.
- Havlíčková, L. a kol.: *Fyziologie tělesné zátěže II: Speciální část – 1. díl*. Praha: Univerzita Karlova, 1993.
- Melichna, J. a kol.: *Fyziologie tělesné zátěže II: Speciální část – 2. díl*. Praha: Univerzita Karlova, 1995.
- Heller, J. a kol.: *Fyziologie tělesné zátěže II: Speciální část – 3. díl*. Praha: Univerzita Karlova, 1996.
- Máček, M. – Radvanský, J. *Fyziologie a klinické aspekty pohybové aktivity*. Praha: Galen, 2011.

Základní pojmy

- Homeostáza
- Stres
- Reakce
- Adaptace

Vztah stresové reakce a adaptace

HOMEOSTÁZA (dynamická rovnováha)

ZÁTĚŽ

narušení HOMEOSTÁZY

- nedostatek O_2
- nadbytek CO_2
- změny pH
- nízká glykémie

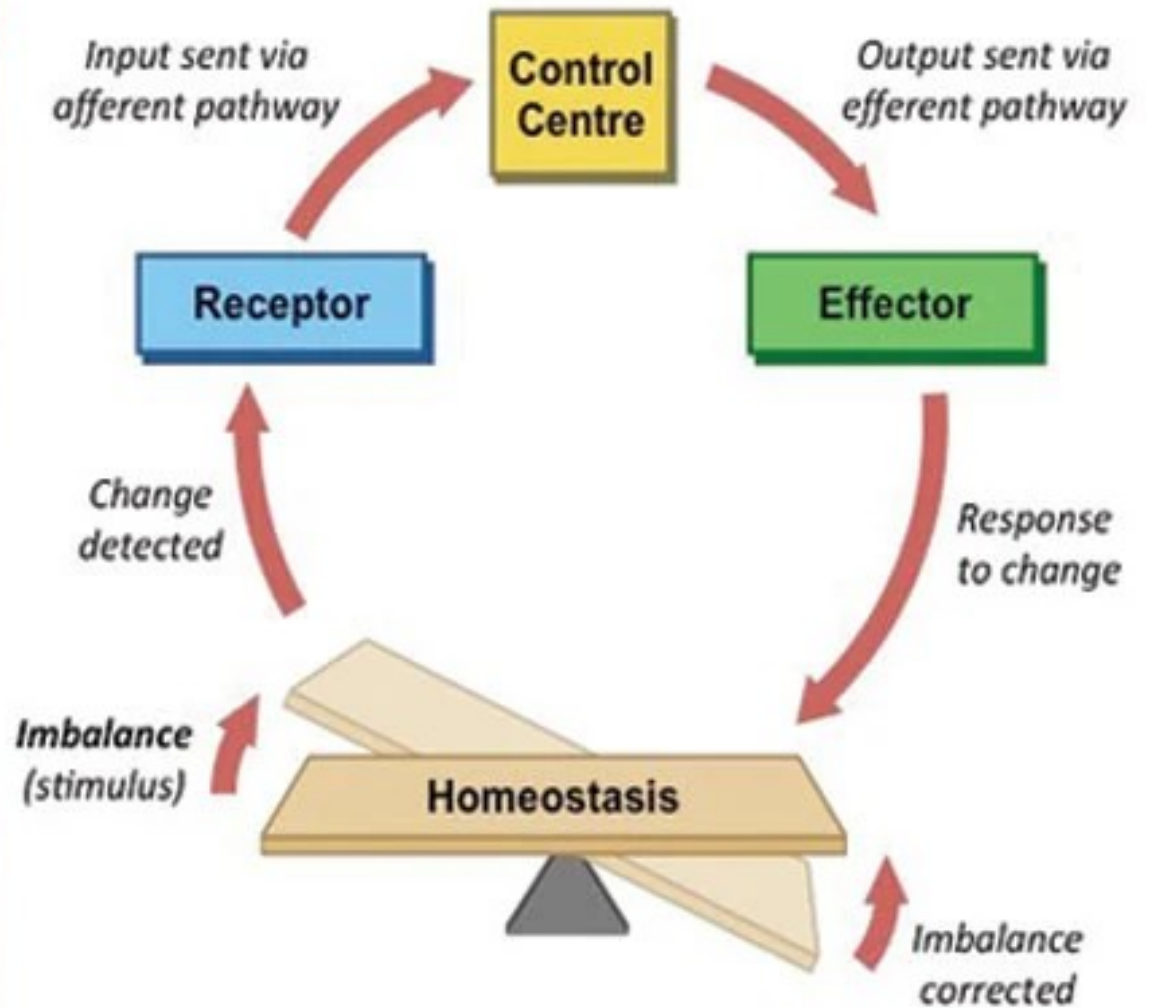
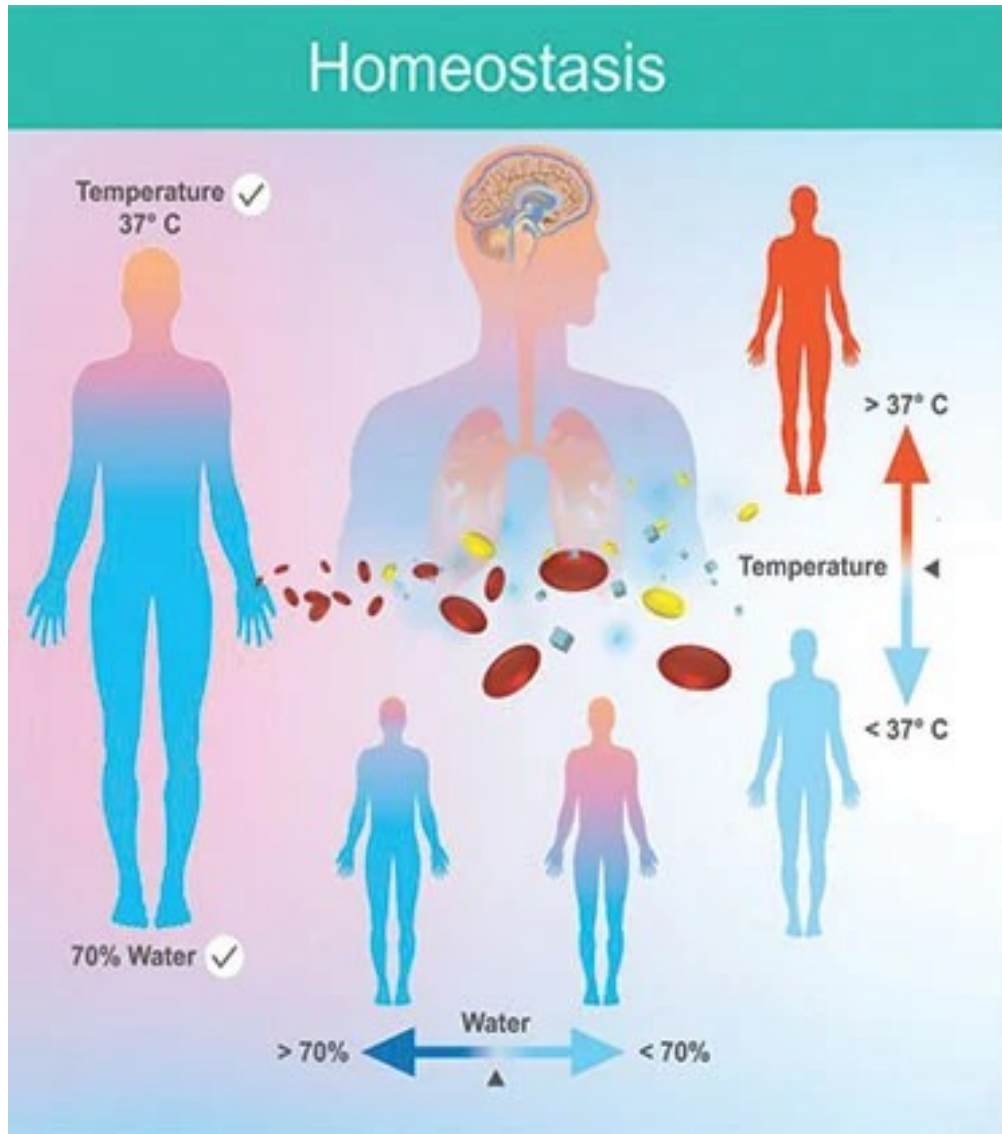
REGULACE HOMEOSTÁZY

- přísun energetických živin, O_2
- přísun hormonů, protilátek
- odvod zplodin metabolismu, CO_2
- stabilitu objemu tělesných tekutin
- stabilitu koncentrace organických a anorganických látek
- stabilitu teploty

Homeostáza / Stres

- **Homeostáza** je jistá dynamická rovnováha vnitřního prostředí a je podmínkou biologické existence
- Stupeň změny rovnováhy vnitřního prostředí se obecně označuje jako **stres**
- Stres při určité intenzitě (velikosti) vychyluje různé orgánové funkce a narušuje **homeostázu**. Při dlouhodobém a opakovaném působení podnětů (stresorů) přestává být pro organismus účelné na tyto podněty reagovat, ale naopak může být účelnější se těmito podnětům přizpůsobit, **neboli adaptovat se**.
- Ve sportovním tréninku tyto stresové podněty označujeme jako **zatížení** (Perič, Dovalil, 2010)

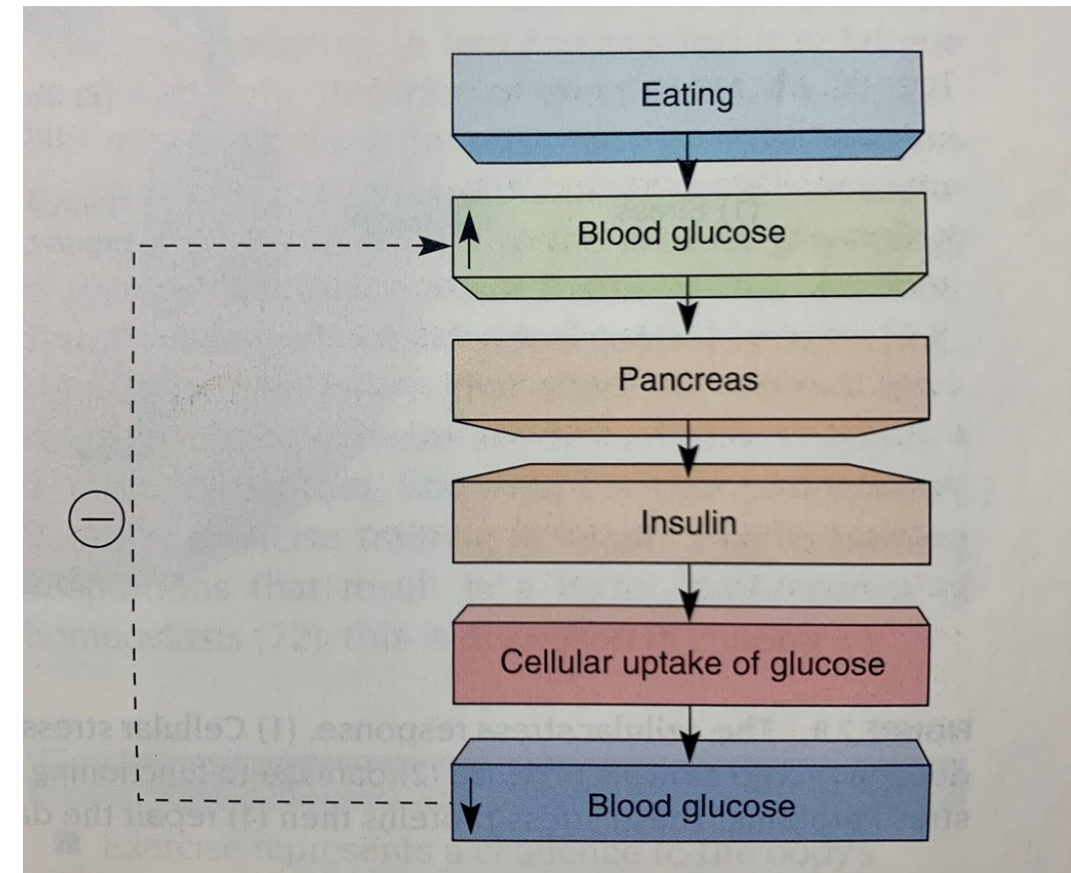

Zdroj: <https://microbenotes.com/homeostasis/#homeostasis-definition>

Příklady homeostatické kontroly

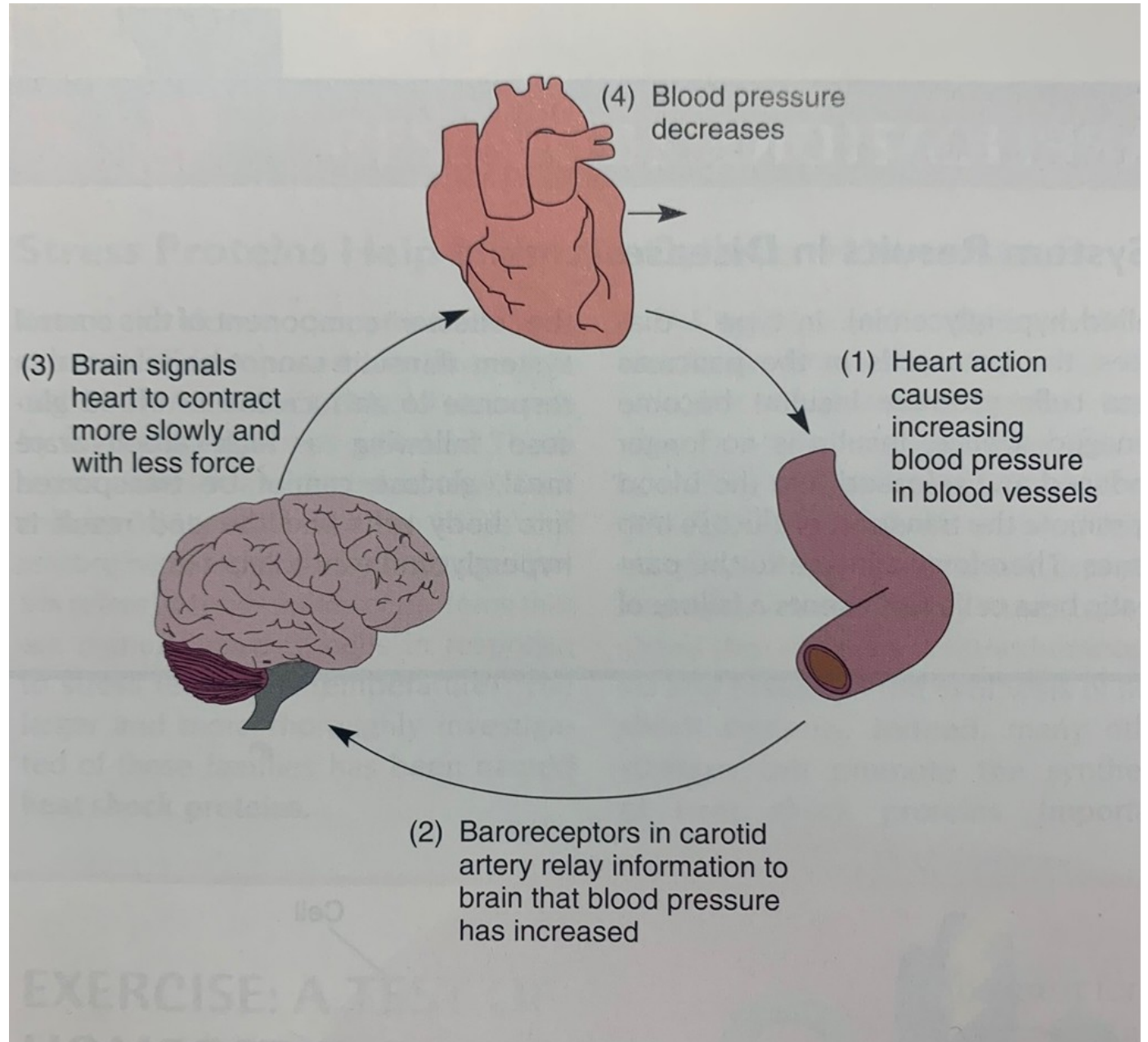
Cirkulační a metabolické funkce hormonů

- Regulace krevní glukosy
- Regulace krevního tlaku
- Regulace respiračních plynů (nedostatek O_2 , nadbytek CO_2)
- Regulace tělesné teploty
- Regulace pH
- Regulace volných radikálů

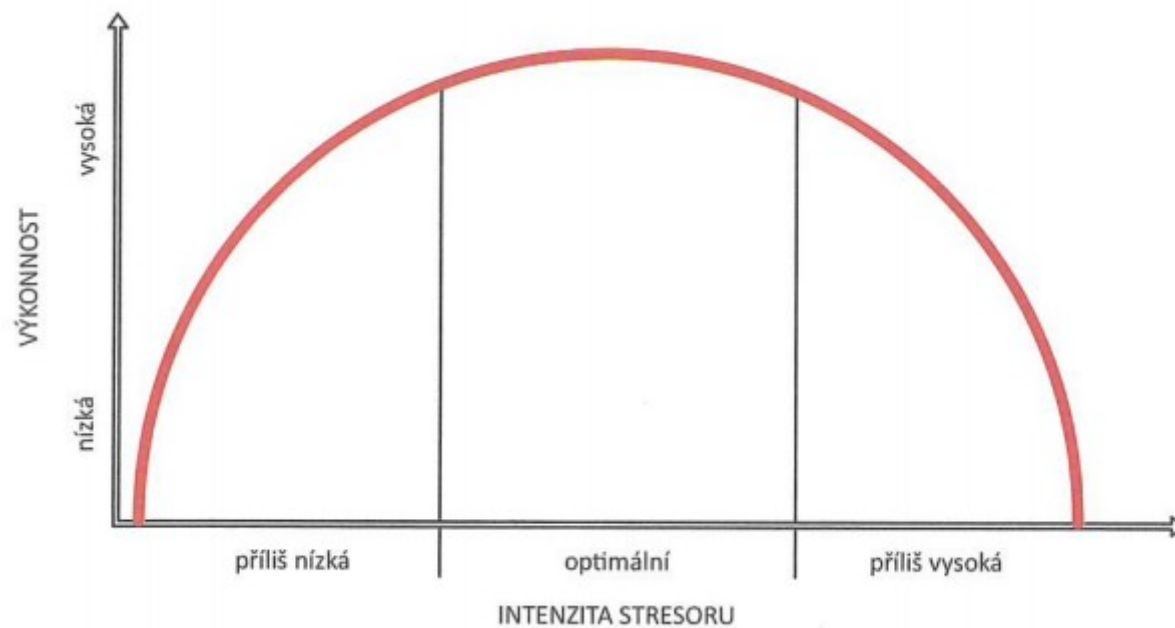

Obr. Příklad regulace krevní glukosy insulinem (Powers, Howley 2007)

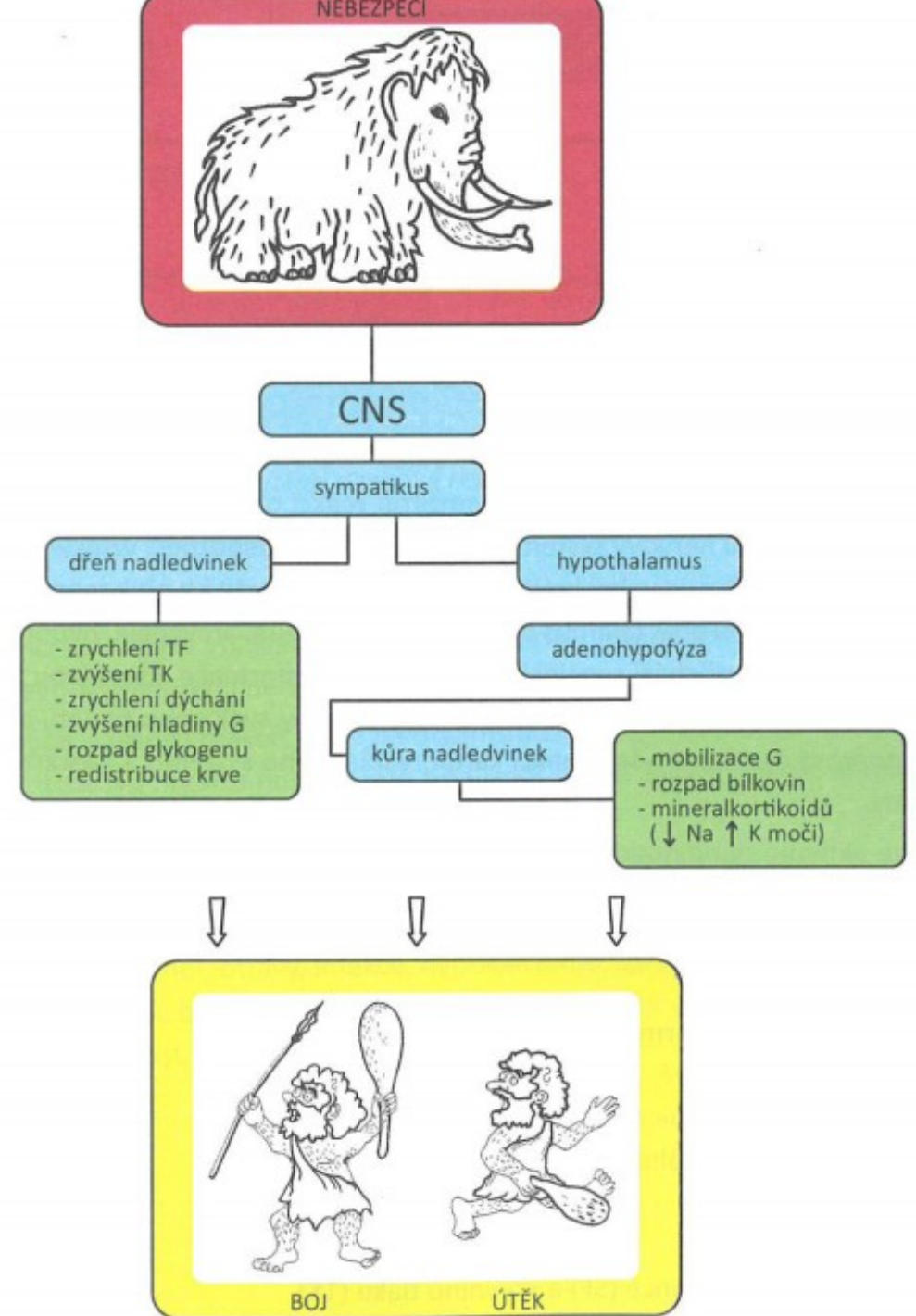
Regulace krevního tlaku

Vliv intenzity stresorů na výkonnost

Reakce organismu na stresor

Biologické kontrolní systémy těla - reakce na stres

- Lidské tělo má stovky různých kontrolních systémů.
- Jedním z jejich hlavních úkolů je regulovat řadu fyziologických proměnných pro udržení stálého vnitřního prostředí.
- Nejsložitější z těchto kontrolních systémů sídlí přímo v buňkách samotných
- Tyto buněčné kontrolní systémy regulují buněčnou aktivitu jako štěpení, nebo syntézu bílkovin, energetickou produkci, udržování adekvátních zásob živin, termoregulaci, TK a další
- Téměř všechny orgánové systémy pomáhají udržovat homeostázu (Power, Howley 2007)

Reakce na zátěž

Zátěž v našem těle vyvolává změny - **Akutní** a **Chronické** -

Akutní (reakce) - odpověď na jednorázovou zátěž např. **SF**

Chronické (Adaptace) - adaptace při opakované zátěži **SF**

Adaptace na pohybové zatížení (zátěž - diskuse)

- Adaptace Nervosvalová
- Adaptace Kardiorespirační
- Adaptace Neuroendokrinní
- Adaptace vnitřního prostředí
- Adaptace organismu na zevní prostředí

